

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Стратегічні пріоритети України у шляху до євроінтеграції лежать в площині наближення до європейських стандартів життя населення та досягнення стійкої конкурентної позиції країни. Досягнення поставлених цілей стимулювало розробку низки реформ, які зазначено у Стратегія сталого розвитку "Україна – 2020". Так у Стратегії за вектором розвитку зазначено проведення податкової реформи, метою якої є «побудова податкової системи, яка є простою, економічно справедливою, з мінімальними затратами часу на розрахунок і сплату податків, створює необхідні умови для сталого розвитку національної економіки, забезпечує достатнє наповнення Державного бюджету України і місцевих бюджетів» [1]. Серед основних напрямів реформи висунуто «удосконалення законодавства України, спрямованого на посилення боротьби зі схемами ухиляння від сплати податків як юридичними, так і фізичними особами» [1], що можливо тільки через удосконалення законодавчого забезпечення оподаткування.

Низка реформ сприяла розробці множини законодавчих та нормативно-правових актів в різних сферах, не винятком стала і сфера оподаткування. Прийняття нового Податкового Кодексу України [2] у 2010 році, зробило значний крок у систематизацію та підпорядкування податкового законодавства, що містить у собі норми права, якими врегульовано відносини в сфері оподаткування.

Однак, проблемою при цьому виступає наявність значної кількості нормативно-правових актів і Законів, що мають непрямий характер. Це викликає наступні проблеми, що можуть розглядатися у послідовному ланцюгу:

по-перше, наявність неузгодженості підпорядкованих законодавчих і нормативно-правових актів, що знижують ефективність регулюючого впливу;

по-друге, у зв'язку з тим, що Кодекс є головним нормативним документом, якому підпорядковуються всі інші Закони та нормативно-правові документи, виникають ризики з різним трактування нормативно-правових актів, та віддання переваги саме Кодексу. Отже інші нормативно-правові акти в сфері оподаткування, що є неузгодженими з Податковим Кодексом не будуть мати сили;

по-третє, вищеназвані проблеми стають реальними бар'єрами у розвитку підприємництва в Україні. «Практично всі опитування підприємців свідчать, що найпершою перешкодою для бізнесу вони вважають незрозуміле і нестабільне законодавство» [5]. Так, за результатами досліджень Інституту економічних досліджень на політичних консультаціях USAID [3], опитування суб'єктів малого і середнього підприємництва відносно перешкод розвитку підприємництва показало наступне: 21% опитуваних середніх підприємств та 11,6 % малих перешкодами вважають часті зміни законодавства; високе податкове навантаження – 36,2% та 40 % відповідно; високий рівень корупції – 29,5 % та 38,4 %;

по-четверте, бар'єри розвитку підприємництва призводять до ухилення від сплати податків; тіньової зайнятості; відсутності стимулів у підприємців створювати нові робочі місця та сприяти офіційної зайнятості населення. Так, тіньова зайнятість в Україні оцінюється на рівні 4,5 млн осіб у віці від 15 до 70 років (або 22,1 % від загальної чисельності зайнятих) [4];

по-п'яте, вищеназвані проблеми, пов'язані з ухиленням від сплати податків призводять до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів, а також бюджетів об'єднаних територіальних громад, що впливає на якість надання соціальних послуг населенню та в цілому на соціально-економічний розвиток країни і її регіонів. В роботі [5] зазначається, що «нестабільна податкова система підриває основу бюджетної системи країни, провокує політичну нестабільність та соціальне напруження» [5];

по-шосте, значна кількість підпорядкованих нормативно-правових актів у сфері оподаткування призводять до «різночитання» норм та, відповідно, до порушення законодавства, що збільшує ризики при податкових перевітках;

по-сьоме, наявність низки підпорядкованих Податковому Кодексу нормативно-правових актів також виступає у якості корупційного чиннику.

Отже, зазначені проблеми у законодавчому забезпеченні у сфері оподаткування створюють бар'єри у розвитку підприємництва. Для їх усунення необхідним є не множення різноманітних Постанов, Інструкцій та інших підпорядкованих нормативно-правових актів, а все ж такі внесення всіх необхідних змін саме до Податкового Кодексу України, що забезпечить стабільну та єдину законодавчу базу оподаткування; сприятиме зменшенню корупційних ризиків та розвитку підприємництва в країні.

Література:

1. Стратегія сталого розвитку "Україна – 2020". URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Квартальний моніторинг перешкод у розвитку МСП. Інформаційний бюлетень. Випуск № 6 від 31.07.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.slideshare.net/IER_Kyiv/6-78531749
4. Дорожня карта розвитку підприємництва в Україні: 2015 - 2016 роки. – К.: Центр громадської експертизи, Центр міжнародного приватного підприємництва, 2014. – 20 с.
5. Stephen J. Bailey Local Government Economics: principles and practice / J. Stephen / Macmillan 1999.